

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТОВ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ КОЛЕДЖ «ПОЛІССЯ»

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ»

ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

за спеціальністю: 017 Фізична культура і спорт

галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

освітня кваліфікація: фаховий молодший бакалавр з фізичної культури і спорту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Педагогічною радою

Західноукраїнського коледжу «Полісся»

Директор, голова педагогічної ради 2024р.

_____ Руслан САУХ

Протокол № _____ від «_____» _____ 2024р.

Освітньо-професійна програма вводиться в дію з 20 серпня 2024 р.

наказ № 1/05 від «20» серпня 2024р.

БЕРЕЗНЕ – 2024

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
змін до освітньо-професійної програми
ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

1. Циклова комісія

протокол № 1 від «26» серпня 2024р.

_____ (висновок, особливі умови за наявності)

Завідувач циклової комісії _____

А. І. Іванчук О. А.

2. Відділення денної форми навчання:

протокол № 1 від «26» серпня 2024р.

_____ (висновок, особливі умови за наявності)

Завідувач відділення _____

3. Директор із навчально-виховної роботи:

_____ (висновок, особливі умови за наявності)

Директор із навчально-виховної роботи _____

4. Навчально-методична комісія:

протокол № 1 від «24» серпня 2024р.

_____ (висновок, особливі умови за наявності)

Голова НМК _____

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма Фізична культура і спорт спеціальності 017 Фізична культура і спорт підготовки здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра розроблена згідно з вимогами Закону України «Про фахову передвищу освіту» на основі стандарту фахової передвищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.01.2022 року №46 «Про затвердження стандарту фахової передвищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт галузь знань 01 Освіта/Педагогіка».

URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/Fakhova%20peredvyshcha%20osvita/Zatverdzeni.standartv/2022/03/29/017-Fizychna.kultura.i.sport.29.03.22.pdf>

Розроблено робочою групою Західноукраїнського коледжу «Полісся» у складі:

Валентин ДУПАК, заступник директора з навчально-виховної роботи, практикуючий юрист, член робочої групи.

Олександр ІВАЩУК, голова циклової комісії педагогіки та фізичного виховання, викладач-методист гарант освітньо професійної програми.

Вадим ПОХИЛИЙ, завідувач відділення денної форми навчання, член робочої групи.

РЕЦЕНЗІЇ-ВІДГУКИ ЗОВНІШНІХ СТЕЙКХОЛДЕРІВ:

Світлана ВОВЧАНСЬКА – завідувач відділення спортивної медицини та лікувальної фізкультури комунального підприємства «Рівненський обласний клінічний лікувально-діагностичний центр ім. В. Поліщука» Рівненської обласної Ради.

Сергій ЛЕВЧИК – директор Рівненської обласної дитячо-юнацької спортивної школи осіб з інвалідністю Рівненської обласної ради

Ольга ЗЕМЛЯК – уповноважена особа ГО «Рівненська обласна федерація легкої атлетики» / С.Левчик секретар ГО /

Олена ОМЕЛЬЧУК – директор Обарівського ліцею Рівненського району Рівненської області

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та також структурного підрозділу	ТОВ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ КОЛЕДЖ «ПОЛІССЯ»
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Офіційна назва освітньої програми	Фізична культура і спорт
Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня фахового молодшого бакалавра	120 кредитів ЄКТС; термін навчання: - на основі ПЗСО - 1 рік 10 місяців;
Наявність акредитації	
Рівень кваліфікації згідно з Національною рамкою кваліфікацій	Освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра відповідає 5 рівню Національної рамки кваліфікацій
Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою	Наявність здобутої повної загальної середньої освіти
Мови викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До повного завершення циклу навчання або до наступного оновлення
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://polissiacollege.edu.ua

2 – Мета освітньої програми

Формування у здобувачів освіти здатності до розв'язання складних фахових завдань і практичних проблем, що характеризуються високим рівнем комплексності та невизначеності умов, у процесі професійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту.

3 - Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність)	<i>Галузь знань - 01 Освіта/Педагогіка</i> <i>Спеціальність - 017 Фізична культура і спорт</i> <i>Об'єкти вивчення - сфера фізичної культури і спорту</i> Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних самостійно виконувати та розв'язувати складні спеціалізовані завдання під час професійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання. <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> концепції, теорії фізичної культури і спорту; соціально-гуманітарні науки; педагогіка і психологія; основи анатомії, фізіології, гігієни, спортивної медицини; загальна теорія здоров'я, здорового способу життя. <i>Методи, методики та технології</i> методи організації, здійснення, стимулювання, мотивації, застосування, корекції, контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності, бінарні, інтегровані (універсальні) методи навчання, здоров'я, збережувальні технології, інформаційно-комунікаційні, комунікативно-мовленнєві, соціально-комунікативні, розвивальні, діагностичні, пропедентивні, особистісно
---	---

	зорієнтовані, діяльнісні, диференційного навчання, методи виховання і розвитку дітей. <i>Інструменти та обладнання</i> сучасне інформаційно-комунікативне обладнання; спеціалізоване програмне забезпечення; фізкультурно-спортивне спорядження та обладнання.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма прикладного характеру, що ґрунтується на сучасних наукових засадах і передовому досвіді у сфері фізичної культури і спорту, забезпечуючи можливість подальшого професійного зростання або продовження навчання для здобуття ступеня бакалавра.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Програма орієнтується на сучасні дослідження і досягнення в сфері фізичної культури і спорту; враховує специфіку роботи в закладах дошкільної та початкової освіти, спортивних організацій у сучасних умовах, орієнтує на актуальні спеціалізації, в рамках яких студент визначає професійну та спортивну кар'єру.
Особливості програми	Програма враховує сучасні тенденції розвитку освіти та спорту як у регіоні, так і в країні загалом. Вона спрямована на підготовку нового покоління фахівців із інноваційним мисленням, ґрунтовними знаннями та передовими компетентностями, які є конкурентоспроможними на ринку праці та здатні працювати у провідних закладах освіти Рівненської області.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Відповідно до 5-го рівня Національної рамки кваліфікації, які потребують наявності освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Має право на викладання в закладах дошкільної та початкової освіти. Випускник здатен виконувати зазначену в класифікаторі професій ДК 003:2010 професійну роботу і може займати відповідну первинну посаду: 3320 Вчитель фізичного виховання в дошкільних закладах освіти; 3475 Тренер з виду спорту (федерації, збірної чи клубної команди, спортивної школи і т. ін.); 3475 Тренер-викладач з виду спорту (спортивної школи, секції); 3475 Інструктор-методист спортивної школи; 3475 Інструктор з аеробіки; 3475 Інструктор-методист тренажерного комплексу (залу); 3475 Фітнес-тренер; 3414 Фахівець із організації дозвілля; 3414 Інструктор оздоровчо-спортивного туризму (за видами туризму); 3475 Інструктор зі стройової та фізичної підготовки; 3475 Інструктор-методист з фізичної культури та спорту; 3475 Інструктор-методист з виробничої гімнастики; 3475 Інструктор з фізкультури; 3475 Інструктор-методист з фізичної культури та спорту.
Подальше навчання	Право продовжити навчання за програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Організація освітнього процесу здійснюється в умовах професійно-моделюючого середовища із застосуванням активних методів навчання; ґрунтується на підходах студентоцентризму та індивідуально-особистісного підходу; реалізується через комбінацію лекцій, практичних, творчих занять, самостійної, дослідницької, навчальної роботи з використанням елементів дистанційного навчання, розв'язування прикладних завдань, виконання проєктів, проходження виробничої та переддипломної практики, підготовку та захист курсової роботи (проєкту).
Оцінювання	Оцінювання студентів відбувається за всіма видами аудиторної та позааудиторної діяльності (поточне усне та письмове оцінювання, тестовий контроль, презентація самостійних видів робіт, захист звітів із практик, підсумковий контроль (екзамени, заліки); презентації, проєкти (портфоліо студента), курсова робота (проєкт).
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в галузі фізичної культури і спорту або у процесі навчання, щовимагає застосування положень і методів характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свободи людини і громадянина в Україні. ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місце у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології у практичній діяльності. ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	СК1. Здатність до формування особистості людини на основі цінностей фізичної культури. СК2. Здатність до проведення занять, тренувань, уроків фізичної культури, організації фізкультурно-спортивних, оздоровчих заходів. СК3. Здатність до формування серед різних груп населення навичок ведення здорового способу життя та використання рухової активності для задоволення основних потреб

	організму людини. СК4. Здатність до використання знань про будову й функціонування організму людини для ефективної розробки індивідуальних та групових оздоровчих, навчально-тренувальних програм. СК5. Здатність до виконання інструкції долікарської допомоги під час виникнення невідкладних станів. СК6. Здатність до застосовування методів, засобів, прийомів та організаційних форм під час організації і проведення фізичної культури і спорту. СК7. Здатність до аналізу проявів психо-емоційного стану людини під час і після занять фізичною культурою і спортом. СК8. Здатність до проведення контролю стану організму під впливом фізичних навантажень за функціональними показниками. СК9. Здатність до формування мотивації у фізичному самовдосконаленні. СК 10. Здатність використовувати знання з української та іноземної мови при подачі матеріалу СК 11. Здатність організовувати та проводити спортивно-оздоровчі заходи на регіональному рівні.
7 – Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання	РН1. Аналізувати особливості розвитку сфери фізичної культури і спорту для удосконалення процесу фізичного розвитку людини. РН2. Спілкування українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією, дотримуватися етики ділового спілкування. РН3. Обробляти статистичні дані з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій. РН4. Застосовувати академічні знання та практичні навички в організації самостійної роботи та саморозвитку. РН5. Аналізувати та застосовувати передовий досвід колег. РН6. Застосовувати базові знання з проведення досліджень проблем фізичної культури і спорту, підготовки та оформлення навчально-методичної праці. РН7. Вміти провадити процес навчання фізичної культури і спорту в різних формах організації занять. РН8. Дотримуватися вимог охорони праці і безпеки життєдіяльності, правил поведінки на спортивному об'єкті, використання інвентаря та обладнання. РН9. Здійснювати заходи з підготовки та проведення спортивних тренувань, уроків фізичної культури з використанням необхідного організаційного, технічного, інформаційного і медичного забезпечення. РН10. Зміцнювати особистісне та громадське здоров'я шляхом використання рухової активності людини та інших чинників здорового способу життя. РН11. Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми оздоровчої та профілактичної мети, організовувати та проводити спортивні та фізкультурно-оздоровчі заходи. РН12. Аналізувати специфіку розвитку фізкультурно-

	спортивного руху на національному рівні. РН13. Проводити роз'яснювальну роботу серед різних груп населення щодо ведення здорового способу життя. РН14. Організовувати заняття масовими видами рухової активності оздоровчої спрямованості. РН15. Застосовувати у професійній діяльності знання анатомо-фізіологічних особливостей організму людини під час планування занять фізичною культурою і спортом. РН16. Визначати та здійснювати контроль функціонального, психоемоційного, фізичного станів організму людини до, під час та після занять фізичною культурою і спортом. РН17. Надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах. РН18. Знати сутність принципів, методів, форм та організації процесу навчання і фізичного виховання людини. РН19. Аналізувати психологічні процеси, стани та властивості людини під час занять фізичними вправами. РН20. Використовувати нормативно-правові акти, що регламентують професійну діяльність у галузі фізичної культури і спорту. РН 21. Організовувати проведення спортивно-оздоровчих заходів з метою популяризації рухової активності та спорту на регіональному рівні.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Реалізація програми забезпечується фахівцями високої кваліфікації, які мають досвід навчально-методичної, науково-дослідної та практичної роботи відповідно за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» та відповідно Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти.
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення відповідає вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти (навчальні корпуси, гуртожитки, тематичні кабінети, бібліотека, комп'ютерні класи, мультимедійне обладнання, спортивний зал, басейн).
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційне та навчально-методичне забезпечення відповідає вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти (наявність у бібліотеці коледжу періодичних видань відповідного або спорідненого профілю, наявність офіційного веб-сайту закладу освіти; наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали освітніх компонентів навчального плану).
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Регламентується Постановою КМУ № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» від 12 серпня 2015 року
Міжнародна кредитна мобільність	Не передбачено
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не передбачено

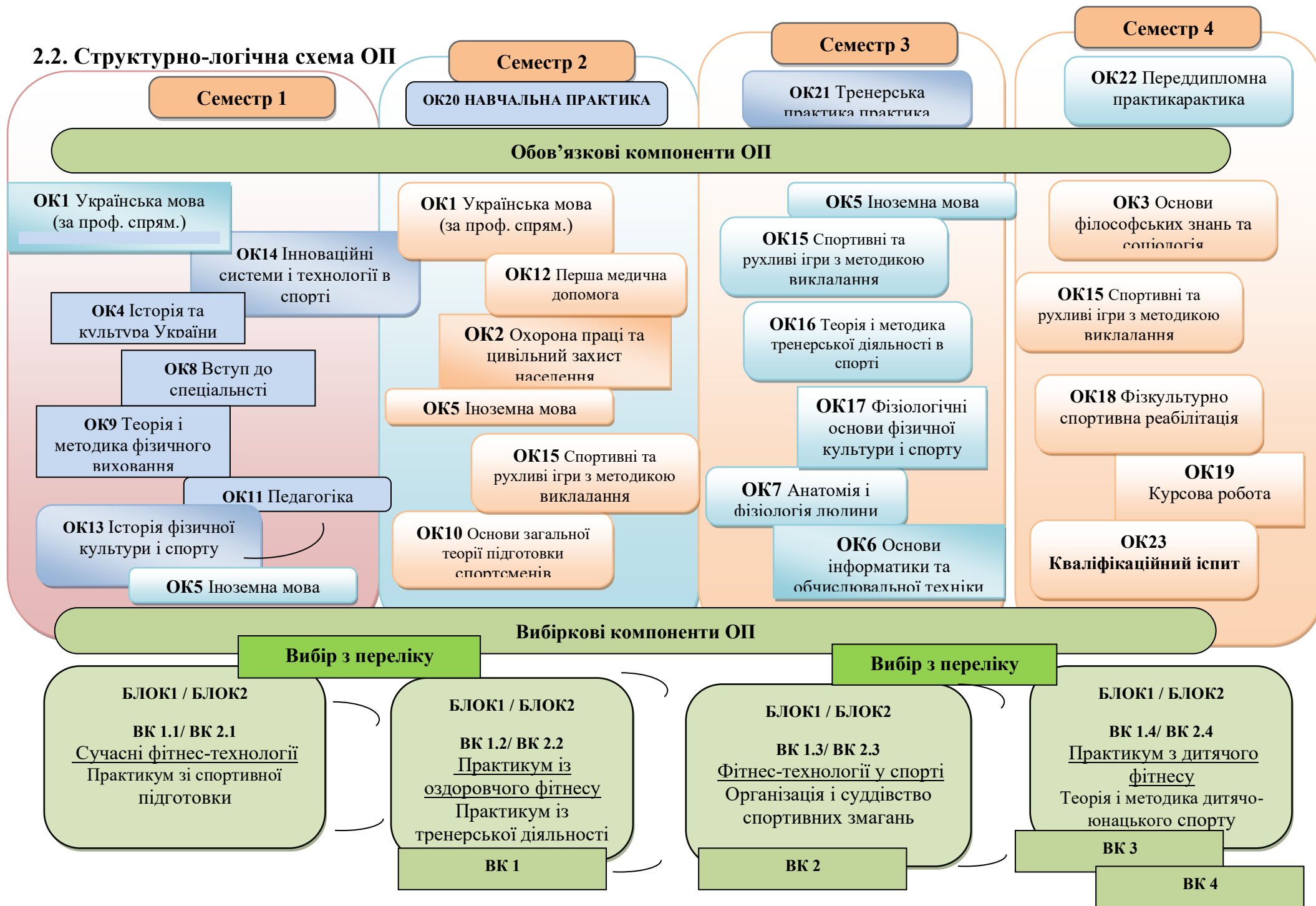
2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент освітньої програми

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти освітньо-професійної програми			
1. Цикл загальної підготовки			
OK1	Українська мова (за проф. спрямуванням)	6	залік /екзамен
OK2	Охорона праці та цивільний захист населення	3	залік
OK3	Основи філософських знань та соціологія	3	залік
OK4	Історія та культура України	3	екзамен
OK5	Іноземна мова	9	екзамен
OK6	Основи інформатики та обчислювальної техніки	3	залік
2. Цикл професійної підготовки			
OK7	Анатомія і фізіологія людини	3	залік
OK8	Вступ до спеціальності	3	залік
OK9	Теорія і методика фізичного виховання	5	екзамен
OK10	Основи загальної теорії підготовки спортсменів	3	екзамен
OK11	Педагогіка	4	екзамен
OK12	Перша медична допомога	3	екзамен
OK13	Історія фізичної культури і спорту	3	залік
OK14	Інноваційні системи і технології в спорті	3	залік
OK15	Спортивні та рухливі ігри з методикою викладання	9	залік, екзамен
OK16	Теорія і методика тренерської діяльності в спорті	3	залік,
OK17	Фізіологічні основи фізичної культури і спорту	3	екзамен
OK18	Фізкультурно-спортивна реабілітація	3	екзамен
OK19	Курсова робота	3	Курсова робота
OK20	Навчальна практика	3	залік
OK21	Тренерська практика	6	залік
OK22	Переддипломна практика	9	залік
OK23	Кваліфікаційний іспит	3	екзамен
Всього:		96	
Варіативні навчальні дисципліни			
<i>2. Дисципліни вільного вибору студента</i>			
<i>2.1. Вибір за блоками</i>			
<i>Вибірковий блок 1</i>			
БК 1.1	Сучасні фітнес-технології	3	залік
БК 1.2	Практикум із оздоровчого фітнесу	3	залік
БК 1.3	Фітнес-технології у спорті	3	залік
БК 1.4	Практикум з дитячого фітнесу	3	залік
<i>Вибірковий блок 2</i>			
БК 2.1	Практикум зі спортивної підготовки	3	залік
БК 2.2	Практикум із тренерської діяльності у спорті	3	залік
БК 2.3	Організація і суддівство спортивних змагань	3	залік

ВК 2.4	Теорія і методика дитячо-юнацького спорту	3	залік
<i>Вибір з переліку (студент обирає дисципліну з переліку)</i>			
ВК 3	Дисципліна на вибір 2 семестру	3	залік
ВК 4	Дисципліна на вибір 3 семестру	3	залік
ВК 5	Дисципліна на вибір 4 семестру	3	залік
ВК 6	Дисципліна на вибір 4 семестру	3	залік
Загальний обсяг вибіркового компонента		24	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	
Фізичне виховання (позакредитна)		залік	

2.2. Структурно-логічна схема ОП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів фахової передвищої освіти ОПП Фізична культура і спорт, спеціальності 017 Фізична культура і спорт здійснюється у формі кваліфікаційного іспиту. Кваліфікаційний іспит спрямований на перевірку досягнень результатів навчання, визначених стандартом та ОПП.

Заклад освіти на підставі рішення екзаменаційної комісії присуджує особі, яка продемонструвала відповідність результатів навчання вимогам ОПП, освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра та присвоює кваліфікацію фахового молодшого бакалавра з фізичної культури і спорту. Особі, яка успішно виконала відповідну ОПП, видають диплом фахового молодшого бакалавра. Атестація здійснюється відкрито і публічно.

4. МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

4.1. Обов'язкові компоненти освітньо-професійної програми

	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8	OK9	OK10	OK11	OK12	OK13	OK14	OK15	OK16	OK17	OK18	OK19	OK20	OK21	OK22	OK23
ЗК1		+		+															+	+			+
ЗК2			+	+							+		+	+		+				+		+	+
ЗК3							+		+	+	+			+		+				+			+
ЗК4	+																						
ЗК5					+																		
ЗК6						+		+						+		+							
ЗК7											+				+				+		+	+	
ЗК8									+	+		+	+		+		+		+		+	+	+
СК1			+			+		+			+									+			+
СК2											+				+	+						+	+
СК3														+	+	+				+			+
СК4							+								+	+	+			+	+	+	+
СК5												+									+		
СК6	+							+	+		+			+	+							+	+
СК7										+					+						+		
СК8							+		+	+							+	+				+	
СК9										+				+		+		+			+		
СК10					+																		
СК11												+			+	+							

5. МАТРИЦЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ (ПРН) ВІДПОВІДНИМИ КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

5.1. Обов'язкові компоненти освітньо-професійної програми

	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8	OK9	OK10	OK11	OK12	OK13	OK14	OK15	OK16	OK17	OK18	OK19	OK20	OK21	OK22	OK23
РН 1			+										+	+					+	+			+
РН 2	+				+																		
РН 3						+								+		+			+				
РН 4			+	+							+		+						+				+
РН 5								+						+	+	+						+	+
РН 6								+	+		+				+				+	+			+
РН 7									+	+	+				+					+		+	
РН 8		+													+							+	
РН 9									+	+					+	+					+		
РН 10															+	+		+			+		
РН 11							+		+						+	+		+				+	
РН 12										+					+								+
РН 13																+						+	
РН 14															+								
РН 15															+		+	+			+		
РН 16							+										+				+		
РН 17												+									+		
РН 18											+									+		+	
РН 19										+						+		+			+		
РН 20											+									+	+	+	+
РН 21												+			+	+							

6. Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019 № 2745-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (зі змінами). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>
5. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2020 № 918 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів фахової передвищої освіти». URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/Fakhova%20peredvyshcha%20osvita/2020/12/28/Nakaz%20918%20vid%2013.07.2020.pdf>
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2018 № 570 «Про затвердження типової освітньої програми профільної середньої освіти закладів освіти, що здійснюють підготовку молодших спеціалістів на основі базової загальної середньої освіти». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0570729-18#Text 12>
7. Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.02.2022 № 130 «Про затвердження Порядку визнання у вищій і фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0328-22>
8. Наказ Держспоживстандарту від 28.10.2010 № 327 «Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>